

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0540216 Skebykärret*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitat- direktivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och natur- typer, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skydds- beslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Lena Smith

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0540216 Skebykärret

Kommun: Götene

Områdets totala areal: 1,2 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-06-02

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-20

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 2000-07-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7230 - Rikkärr

1013 - Kalkkärrsgrynsnäcka, *Vertigo geyeri*

1015 - Otandad grynsnäcka, *Vertigo genesii*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Skebykärret är de prioriterade bevarandevärdena bevarandet av extremrikkärret och de arter som är knutna till den naturmiljön. I kärret har bland annat noterats kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka samt några arter av orkidéer.

Motivering: Extremrikkärret är av särskilt stort intresse då det ligger utanför länets kalkområden. Området är artrikt och hyser många typiska mossor och kärlväxter samt även orkidéarter och rikligt med olika arter av snäckor. De båda Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka, är också rödlistade som nära hotade.

Prioriterade åtgärder: Vassröjning före midsommar samt en sensommarröjning ett antal år i rad för att få bättre bukt med vassen. Årlig hävd av rikkärret genom bete eller slåtter och efterbete. Röjning av slyuppslag vid behov.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Skebykärret ligger söder om Källby, ca 200 m väster om riksväg 44. Öster om området ligger den lilla orten Skeby. Området består av ett extremrikkärr som omges av biotopskyddad fuktig lövskog. Skebykärret ingår i en större betesfälla som betas av nötdjur. Några senvuxna tallar samt några videbuskar och enbuskar står i kärrytan, annars är kärret öppet sånär som på bladvassen. En kraftledningsgata löper genom kärret i öst - västlig riktning. Kärret är trots bladvassen ganska artrikt och beläget utanför länets kalkområden, i en del av länet där rikkärr endast förekommer sparsamt. Naturbetesmarken och den fuktiga lövskogen fortsätter även utanför Natura 2000-området. I naturbetesmarken har arter som hirsstarr, darrgräs, klasefibbla, ängsvädd och vanlig nattviol (fridlyst) tidigare noterats. Kärrfloran karakteriseras av arter som majviva, axag, tuvstarr, kärrknipprot, ängsnycklar, brudsporre och näbbstarr. De i Habitatdirektivets bilaga 2 upptagna snäckorna kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka, är dokumenterade härifrån 1981 och 2007 av Göteborgs Naturhistoriska Museum i markfaunainventeringar. Snäckorna finns med på rödlistan som nära hotade (NT).

Hela Natura 2000-området, inklusive betesmarken och lövskogen utanför området har lång kontinuitet som öppen betesmark och är trädlöst på häradskartan från 1880-talet. Lövskogen får därför antas vara av relativt sent ursprung. Vassuppslag och årsskott av sly i kanten av kärret noterades i rikkärrsinventeringen 2004 och vass betecknades som rikligt förekommande, vilket tyder på att hävden då hade försämrats. Denna iakttagelse stöds av att Ängs- och hagmarksinventeringen inte noterade vassvegetation samt beskrev hävden i området som god i slutet av 1980-talet.

I maj 2007 fanns flera typiska arter av mossor och kärlväxter i rikkärret men det fanns också rikligt med bladvass och längs kanterna mycket sly av klibbal. Även ett par yngre tallar växte i kärret. Under 2008 gjordes en röjning och kvar stod sedan bara några små högstammiga tallar. 2010 och 2011 slåtrades kärret igen på vass samt även under projektet Utvald miljö 2014, då både vass och sly röjdes, kärret krattades på röjningsavfallet och det transporterades bort. Sommaren 2016 betades fällan där rikkärret ingår av nötdjur (vid besöket 4 kor). Vassen hade då åter vuxit sig ca 1,5 meter hög i kärret. Förekomsten av vass är stor även innevarande år (2017). Nötdjur betar betesfällan där rikkärret ingår. Djuren håller mest till i de torrare och öppnare ytorna närmare vägen.

Hela Natura 2000-området Skebykärret är av Skogsstyrelsen utpekad nyckelbiotop – rikkärr med värdefull kärlväxtflora, lägre fauna samt förekomst av glasbjörk, klibbal, tall och rönn. I dagsläget utgår miljöstödet för allmänna värden enligt landsbygdsprogrammet, åtagandet gäller med största sannolikhet t.o.m. 2019.

Se även beskrivningen av naturtypen rikkärr (7230) samt artbeskrivningarna.

Utvecklingsmark: Rikkärret som finns i Natura 2000-områdets centrala delar omgärdas av fuktig skog på båda sidorna. Den fuktiga skogen ingår i ett biotopskyddat område med skog som även sträcker sig utanför Natura 2000-områdets gräns. Den skog som ingår i Natura-området utgör utvecklingsmark. Skogen skulle med tiden och med lämplig skötsel kunna utvecklas till rikkärr (7230), eventuellt trädklätt rikkärr. Arealen utvecklingsmark är ca 0,6 ha.

Bevarandemål

Rikkärret ska vårdas så att de arter som finns i där får så bra förutsättningar som möjligt.

Rikkärret ska vara öppet med glesa förekomster av träd och låga buskar, gärna videbuskar om sådana finns.

Se även bevarandemål under naturtypen rikkärr (7230) och under respektive art (kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka).

Vad kan påverka negativt

Områdets naturvärden är i hög grad beroende av bevarandestatusen för rikkärret och snäckarterna. Följande faktorer skulle kunna påverka rikkärret och därmed snäckarterna (direkt eller indirekt) negativt:

- Igenväxning med vass, älgört eller vedväxter.
- Upphört eller svagt betetryck kan leda till igenväxning och utarmning av den hävdgynnade floran.
- Alltför hårt bete eller bete med för tunga djur kan orsaka trampsador.
- Körning med tunga fordon i eller i anslutning till området kan orsaka körsador, vilket i sin tur kan ändra naturtypens hydrologi.
- Felaktigt utförd röjning kan orsaka markslitage.
- Gödsling, tillskottsutfodring och sambete med gödslad vall är exempel på åtgärder som ger näringstillförsel till marken, vilket missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.
- Nedfall eller tillförsel av luft- eller vattenburna föroreningar och kväve kan påverka floran och faunan negativt.
- Spridning av kalk, aska eller gödningsämnen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i närheten kan också skada naturtypen genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Inplantering av främmande arter kan påverka floran och faunan negativt.
- Dikning, dränering och andra markavvattande åtgärder liksom dämning, även i närliggande områden, kan påverka naturtypens hydrologi och hydrokemi negativt.
- Skogsbruk; avverkning, körning och andra åtgärder påverkar hydrologi, lokalklimat och markstruktur. Den blöta miljön är känslig för sönderkörning. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan orsaka läckage av näringsämnen.
- Anläggning av körvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område
- Ändrad markanvändning i anslutning till området.

För ytterligare faktorer som kan påverka enbart rikkärr eller snäckarterna negativt hänvisas till naturtyps- och artbeskrivningarna i slutet av bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Skydd:

- Rikkärret, som utgör nästa hela Natura 2000-området, har inget annat skydd än Natura 2000-bestämmelserna.
- Lövskogen, d.v.s. smala partier i Natura-områdets sydöstra och nordvästra kanter, är biotopskyddad av Skogsstyrelsen, biotopskydd 2004:14.

- Fridlysta arter (orkidéer) förekommer.
- Arterna kalkkärrsgrynsnäcka och otandad grynsnäcka är utpekade i Habitatdirektivets bilaga 2.

Nyckelbiotoper m.m.:

- Rikkärret är nyckelbiotop, utpekad av Skogsstyrelsen, 1998, N5955-1998.
- Utredningsområde för bildande av naturreservat. Reservatsarbetet är inte påbörjat (2017).
- Naturtypen rikkärr har ett eget åtgärdsprogram (ÅGP = Åtgärdsprogram för hotade arter) i Västra Götalands län.

Skötsel:

Ett skötselavtal som är anpassat till de båda snäckarterna bör upprättas.

Skötsel:

Skötseln bör i allmänhet anpassas efter de båda snäckarternas ekologiska krav där solinsläpp och ett halvöppet fältskikt upprätthålls utan att slitaget på marken blir alltför omfattande.

- Röjning av bladvass och eventuell annan igenväxningsvegetation i rikkärret behöver göras snarast.
- Hävden bör sedan upprätthållas genom årlig bekämpning av bladvass. Fortsatt bete samt årlig slåtter i kärret, gärna sensommarslåtter. Bete i mycket blöta delar bör dock helst undvikas och eventuella förekomster av källpartier bör avstängas och undantas från bete.
- Fortsatt bete i naturbetesmarkerna samt i den fuktiga lövskogen runt kärret bedöms som närmast nödvändigt för att bevara kärrets värden. Det bör vara så pass väl avbetat vid vegetationsperiodens slut att någon igenväxningsvegetation inte förekommer, men samtidigt bör inte alltför många eller alltför tunga djur beta i området för att undvika att trampkänsliga arter påverkas negativt.
- Röjning av sly vid behov, dock kan det vara lämpligt att spara enstaka videbuskar då de anrikar kalcium som är lättillgängligt för de kalkberoende snäckorna samt för att de upprätthålla fukt för snäckarterna i markskiktet.
- Inventering bör utföras för att säkerställa förekomstmiljön och bevarandestatusen för de båda snäckarterna.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

7230 - Rikkärr

Areal: 0,65 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Rikkärret, som är ett s.k. extremrikkärr finns i Natura 2000-områdets centrala delar och utgör en sammanhängande yta som genomkorsas av en kraftledning i den södra delen. Området är artrikt på både mossor, kärlväxter och mollusker. En viss näringspåverkan syns i den östra kanten där den mer näringskrävande mossan spjutmossa har noterats. I kärret förekommer även mycket vass samt enstaka tallar och videbuskar. I utkanterna finns klibbal och glasbjörk och uppslag av sly och älggräs förekommer. Røjningar har utförts relativt regelbundet de senaste 10 åren då vass och annan igenväxningsvegetation tagits bort. Kärret har också betats av nötdjur. I rikkärret har de båda hotade arterna kalkkärrgrynsnäcka och otandad grynsnäcka noterats.

Vid olika inventeringar har följande typiska arter hittats: fetbålmossa, gyllenmossa, späd skorpionmossa, axag, knagglestarr, kärrknipprot (fridlyst), majviva (nära hotad, NT), näbbstarr, tagelstarr, tätört och ängsstarr. De båda karaktärsarterna gullspärrmossa och slankstarr finns också i rikkärret.

Generell beskrivning av naturtypen: Rikkärr är artrika myrar med hög halt av mineraler och ett högt pH, ofta pH 6-8. Kärrarna kan förekomma friliggande i skog eller öppen mark eller som laggkärr vid mossar, som element i sträng-flarrikärr, blandmyrar och aapamyrar. Rikkärr finns även i kanterna av kalkrika och näringsfattiga sjöar, vid kusten, eller i anslutning till källor. Kärrarna har en mycket speciell flora och fauna som varierar med t.ex. krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden. Här finns många specialiserade arter, varav många är hotade. Rikkärrrens bottenkikt domineras ofta av så kallade brunmossor, men förekomst av vitmossor är också vanligt. Många rikkärr är rika på orkidéer, men även andra kärlväxter som trivs i kalkhaltiga marker. Rikkärrarna kan variera från helt öppna till trädklädda samt att vissa är naturligt öppna, medan andra är beroende av røjning, slåtter eller bete. Naturlig hydrologi och hydrokemi är viktigt för naturtypen, mindre äldre ingrepp som orsakat lokal störning av myren kan ibland förekomma. Rikkärr är ofta störningsgynnade eller beroende av hävd. Typiska arter är: axag, flugblomster, gräsull, knagglestarr, kärrknipprot, majviva, näbbstarr, snip, slåtterblomma, ängsnycklar, ängsstarr, fetbålmossa, kalkkällmossa, kandtuffmossa, klotuffmossa, korvskorpomossa, källtuffmossa, nordtuffmossa, röd skorpionmossa, späd skorpionmossa m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, förändrad hydrologi som t.ex. förändringar i anslutande grundvattenförekomster och förändrad hydrokemi såsom förändringar av kärrvattnets kemiska parametrar, ökad näringstillförsel, mekanisk påverkan och störning av myrens torvbildning samt fragmentering och minskade populationer av karaktäristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Rikkärr (7230) ska vara minst 0,65 hektar.

Måttlig, regelbunden hävd, med bete eller slåtter och efterbete, ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna eller igenväxningsvegetation ska förekomma. Vegetationen ska vara karaktäristisk för extremrikkärr med en artrik flora och fauna. Bottenkiktet ska ha förekomst av brunmossor, inslag av vitmossor kan förekomma. En rik molluskfauna ska finnas. Typiska och karaktäristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska förnygras. Kärret ska vara naturligt näringsfattigt, tydligt påverkat av kalk och basketjoner. Kärrrets

hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller markskador som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Kärret ska vara öppet (krontäckning < 30%), enstaka träd och buskar kan förekomma. Bestånd av vass och vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte finnas. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma allmänt-rikligt.

Negativ påverkan

- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör därför bara användas vid behov.

Se även negativ påverkan för området som helhet, i bevarandeplanens första del.

Bevarandeåtgärder

- Rikkärret är i akut behov av vassröjning (2017).
- Naturtypen rikkärr har ett eget åtgärdsprogram (ÅGP = Åtgärdsprogram för hotade arter) i Västra Götalands län. Skötseln av rikkärret sker delvis utifrån anvisningar och stöd ur åtgärdsprogrammet.
- Fältbesök/inventering behövs för att fastställa förekomsten av typiska och fridlysta arter, efter röjning av bladvass.
- Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet, i bevarandeplanens första del.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är gynnsamt (2014).

Rikkärrets bevarandetillstånd har försämrats med kraftig tillväxt av bladvass (2016-2017). Bevarandetillståndet är svårbedömt i dagsläget (juni 2017).

1013 - Kalkkärrsgrynsnäcka, *Vertigo geyeri*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten är funnen i kärret 1981. Vid en inventering 2007 noterades arten igen i rikkärret. Eftersom hävden varit extensiv finns kalkkärrsgrynsnäckan troligen kvar. Kalkkärrsgrynsnäcka finns med i rödlistan för hotade arter och har bedömts vara nära hotad (NT).

Generell beskrivning av arten: Kalkkärrsgrynsnäckan är en mycket liten snäcka, cirka 1-2 mm stor, och den lever i öppna rikkärr. Den viktigaste miljön för arten är extremrikkärr. Arten förekommer även i kalkfuktängar och sällsynt i rikare stråk i mosselaggar och i gles sumpskog. Ofta hittar man arten i svagt sluttande områden med rörligt grundvatten. Förekomsterna är ofta koncentrerade till små partier av lämplig kärryta. Arten är fuktighetskrävande och hittas främst i mossrika och ständigt fuktiga partier, gärna där det finns tuvor av axag eller lågväxta starrarter som exempelvis näbbstarr. Närvaron av alm, lönn, ask, lind och sälg gynnar arten då de anrikar kalcium som är lättillgängligt för de kalkberoende snäckorna.

Kalkkärrsgrynsnäckan är starkt spridningsbegränsad och avståndet för normal spridning uppskattas till några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar. *Vertigo*-arterna är p.g.a. sin begränsade spridningsförmåga sannolikt goda indikatorer på lång kontinuitet av halvöppna förhållanden med stabilt mikroklimat. Kalkkärrsgrynsnäckan finns i isolerade förekomster i trakter med kalkhaltig mark i så väl Sverige som i Europa. I Sverige är arten sällsynt och påträffas i spridda, ofta isolerade förekomster från Skåne till Torne Lappmark.

Arten är känslig för förändrade hydrologiska förhållanden, sänkt grundvattennivå, ökad näringstillförsel, igenväxning, beskuggning, förändrade strukturer i rikkärret, fragmentering och minskade populationer.

Bevarandemål

Kalkkärrsgrynsnäckan ska förekomma i området. Arealen lämplig livsmiljö, öppna rikkärr, ska vara minst 0,65 ha.

En population av arten ska finnas i området, populationen ska inte minska. Betespåverkan ska vara måttlig och trampskador saknas i rikkärret.

För beskrivning av lämplig livsmiljö se bevarandemål för rikkärr (7230).

Negativ påverkan

Arten lever i rikkärr och påverkas därför direkt eller indirekt även av faktorer som påverkar rikkärr.

- Det allvarligaste hotet mot kalkkärrsgrynsnäckan är utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av artens livsmiljöer. Arten kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävning och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Övergödning leder till igenväxning och förändrade växtsamhällen. Både ändrad artsammansättning i botten- och fältskikt samt högre och tätare fältskikt är problematiskt.
- Upphörd hävd kan leda till omfattande igenväxning med träd och buskar.
- För höga djurtätheter kan leda till att rikkärrens strukturer förändras samtidigt som det i värsta fall kan leda till övergödning till följd av allt för stor tillförsel av urin och dynga från djuren.
- Stödutfodring i marker med betade rikkärr kan leda till övergödning och igenväxning med högrötsvegetation.
- Kunskapsbrist om arten.
- I lokaler med pH i den lägre delen av intervallet och dålig buffringsförmåga, kan försurning

slå ut populationer.

- På lång sikt kan möjligen negativa genetiska effekter p.g.a. isolering av delpopulationer komma att påverka arten negativt.

Se även under negativ påverkan i bevarandeplanens första del.

Bevarandeåtgärder

- Kalkkärrsgrynsnäcka är upptagen i Habitatdirektivets bilaga 2. Enligt Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar och ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

- Återinventering av kalkkärrsgrynsnäcka i området bör göras för att få bättre kunskap om dess bevarandetillstånd.

- Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att arten ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet, i bevarandeplanens första del.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd bedöms vara gynnsamt.

Kalkkärrsgrynsnäcka har inte inventerats i området sedan år 2007 och bedömningen är osäker. Dock har hävden i rikkärret varit extensiv under tiden sedan dess vilket är gynnsamt för arten, den bedöms därför finnas kvar i området.

1015 - Otandad grynsnäcka, *Vertigo genesii*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten är funnen i kärret 1981. Vid en inventering 2007 noterades arten igen i rikkärret. Eftersom hävden varit extensiv finns otandad grynsnäcka troligen kvar. Otandad grynsnäcka finns med i rödlistan för hotade arter och har bedömts vara nära hotad (NT).

Generell beskrivning av arten: Otandad grynsnäcka lever nästan uteslutande i rikkärr. Den förekommer i öppna kärrmiljöer och har sin huvudförekomst i fjällkedjan och Jämtlands kalkområden. I de fåtaliga reliktbetonade lokalerna i södra och mellersta Sverige förekommer otandad grynsnäcka i hävdade rikkärrmiljöer, ofta i anslutning till grundvattenförsörjda källflöden, vilket understryker förekomsternas reliktkaraktär. I Västra Götlands rikkärr uppträder arten speciellt talrikt i anslutning till sådana källpartier. Måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp och påverkan på fältskikt, är gynnsamt för arten förutsatt att slitaget inte blir alltför omfattande. Arten sprider sig ytterst långsamt, i storleksordningen några få meter per år, vilket innebär att den är hänvisad till just den våtmark där den lever. Långdistansspridning sker dock sporadiskt, sannolikt med större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar. *Vertigo*-arterna är p.g.a. begränsade spridningsförmåga sannolikt goda indikatorer på lång kontinuitet av halvöppna förhållanden. Arten är således känslig för stort markslitage och igenväxning av dess levnadsmiljö.

Arten är känslig för förändrad hydrologi, försurning, ändrade näringsförhållanden i rikkärret, förnaansamling i markskiktet, vegetationsförändringar, beskuggning, markslitage, kraftig igenväxning av öppna kärr och konkurrens från främmande arter.

Bevarandemål

Otandad grynsnäcka ska förekomma i området. Arealen lämplig livsmiljö, öppna rikkärr, ska vara minst 0,65 ha.

En population av arten ska finnas i området, populationen ska inte minska. Betespåverkan ska vara måttlig och trampsador saknas i rikkärret.

För beskrivning av lämplig livsmiljö se bevarandemål för rikkärr (7230).

Negativ påverkan

Se negativ påverkan för kalkkärrsgrynsnäcka. Arterna bedöms påverkas negativt av samma saker.

Bevarandeåtgärder

- Otandad grynsnäcka är upptagen i Habitatdirektivets bilaga 2. Enligt Artskyddsförordningen (2007:845) är det förbjudet att döda, skada, fånga eller på annat sätt samla in exemplar och ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon.

- Återinventering av otandad grynsnäcka i området bör göras för att få bättre kunskap om dess bevarandetillstånd.

- Välbevarad grundvattenstatus är en viktig förutsättning för att arten ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet i bevarandeplanens första del.

Bevarandetillstånd

Artens bevarandetillstånd bedöms vara gynnsamt.

Otandad gynsnäcka har inte inventerats i området sedan år 2007 och bedömningen är osäker. Dock har hävden i rikkärret varit extensiv under tiden sedan dess vilket är gynnsamt för arten, den bedöms därför finnas kvar i området.

Dokumentation

Artportalen. ArtDatabanken SLU. www.artportalen.se. Uttag 2017-05

Cederberg, B. & Löfroth, M. (red.) 2000. Svenska djur och växter i det europeiska nätverket Natura 2000. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. Sid 50-51.

Gärdenfors, U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. Artdatabanken, SLU, Uppsala.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län 1988. Ängs och hagmarker i Götene kommun. Medd. 5/88. Naturvårdsenheten. Sid 24-25.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län 1991. Våtmarker i Skaraborgs län. Del 1. Medd. 2/91. Sid 403.

Länsstyrelsen i Skaraborgs län 2000. Lövsöksinventering Götene kommun. Rapport 2000:10. Sid 33-34.

Länsstyrelsen Västra Götalands län, Projektplan, specialinsats projekt rikkärr, Naturvårdsenheten, Jnr: 2013-52, fastigheten Götene Skeby 10:3

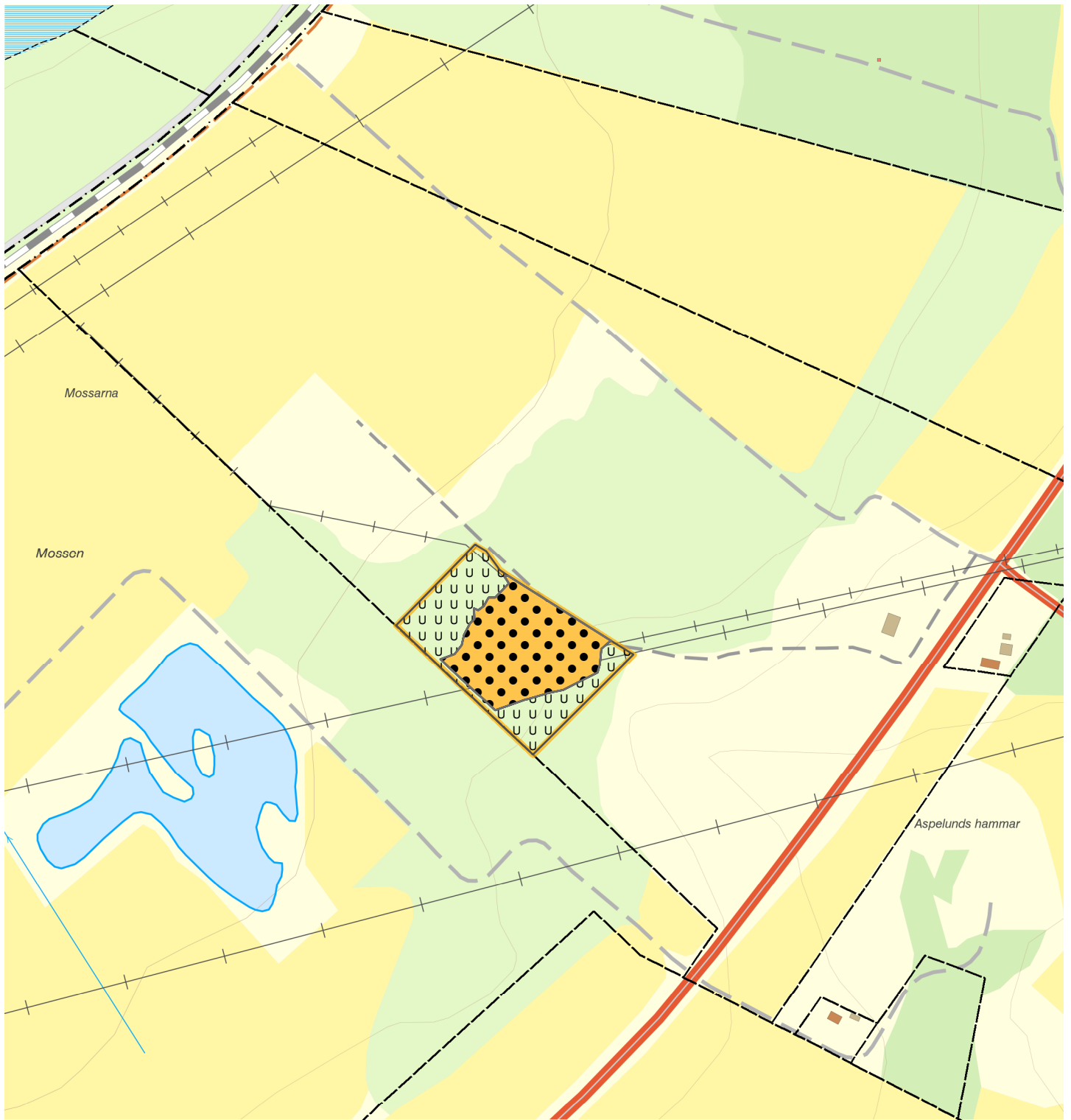
Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledning. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Natura-2000/.

Sundh, L. 2004. Inventering av rikkärr i Västra Götalands län 2004. Utkast.

Bilagor

Kartor:

1. Natura 2000-områdets avgränsning, beslutskarta
2. Naturtypskarta

Natura 2000-naturtypskarta, Skebykärret SE0540216, Götene kommun

7230 - Rikkärr	3 - Utvecklingsmark, icke Natura-naturtyp	Natura 2000 Habitatdirektivet

